

УДК 159.92:351.74(477)

Наталія Євгенівна ТВЕРДОХЛЄБОВА,

*аспірант кафедри соціології та психології факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Визначено сутність поняття професійної самореалізації працівника поліції. Сформульовано найбільш значущі особистісні чинники, що впливають на професійну самореалізацію.

У сучасних умовах розвитку країни в якісно новому аспекті розглядається проблема самореалізації особистості. Специфіка професійної діяльності та нестабільність сучасного суспільства вимагають від працівників поліції високого рівня розвитку професійної готовності, соціально-емоційної зрілості, стійкості, відповідальності, самостійності, уміння зберігати самоконтроль, гнучкості поведінки. Недостатній розвиток цих якостей особистості правоохоронця перешкоджають здійсненню нею своїх функціональних обов'язків на високому професійному рівні, породжують помилки в трудовій діяльності, викликають процеси професійної дезадаптації та професійної деформації. Науковці виділяють три групи факторів, що можуть сприяти професійній деформації: фактори, зумовлені специфікою діяльності органів правопорядку; фактори особистісної властивості; фактори соціально-психологічного характеру [1, с. 21].

Існує достовірний зворотній зв'язок між рівнем професійної деформації і впевненістю у власній спроможності, задоволеністю своїми здібностями, характером, знаннями, навичками, адекватною самооцінкою правоохоронця. Найбільш складною психологічною проблемою є поєднання внутрішніх стимулів і зовнішніх умов саморозвитку працівника поліції. З одного боку, не завжди наявність ідеальних умов відповідає розвитку особистісних якостей поліцейського; з іншого – їх розвиток може відбуватися в самих екстремальних, несприятливих зовнішніх умовах. Будь-яка зовнішня дія завжди опосередковується сукупністю внутрішніх умов, найважливішими з яких є здібності поліцейського.

Професійна самореалізація правоохоронця – динамічний процес активного, мотивованого та усвідомленого самовияв у професійно-особистісних якостей і властивостей, сутнісних сил та можливостей у багатовимірній практичній та професійній діяльності.

Характерним атрибутом професійної самореалізації працівника поліції є потреба ставати більш компетентним, просуватися професійним шляхом та виконувати більш складну і відповідальну роботу внаслідок розвитку та вдосконалення власного професіоналізму. Репрезентацією професійної самореалізації є кар'єрне зростання, що визначається як

успішне професійне життя правоохоронця і містить у собі: по-перше, удосконалення в професії, підвищення професійної майстерності та, по-друге, просування по службі.

Самореалізація у професії є соціокультурним феноменом, який тісно пов'язаний з конкретною соціальною ситуацією певного часу та простору. Мотивуючу функцію у цьому процесі виконує уявлення особистості про себе. Це уявлення дослідники називають суб'єктивною перспективою професійної самореалізації особистості. Аналізуючи сутність професійної самореалізації у контексті нашого дослідження, ми враховували, що вона дозволяє розв'язати одне з головних протиріч розвитку «Я», яке виникає між мотивом і результатом роботи, що корегує досвід особистісної складової і детермінує досвід професійної самокорекції.

Специфіка діяльності працівників поліції обумовлює особистісні трансформації, які суттєво впливають на особливості професійної самореалізації. Трансформації ціннісно-сислової сфери особистості охоплюють змістовно-сміслові та динамічно-мотиваційні зміни, а також зміни внутрішніх зв'язків і відносини між різнорівневими компонентами та параметрами, що визначають рівень особистісної стійкості та професійної надійності правоохоронців [2, с. 112].

Професійна самореалізація працівника поліції є складним організованим та багатоетапним процесом поступового перетворення професійного потенційного на реальне, що відбувається протягом усього життя. Найбільш значущими особистісними чинниками, що впливають на професійну самореалізацію, є: ціннісні регулятори поведінки й мотиваційна сфера, які дають розуміння власної самоефективності, що виявляється в умінні організувати свою діяльність і досягти успіху у взаємодії з людьми; гнучкість поведінки, яку забезпечують ефективна міжособистісна та професійна взаємодія; незадоволеність власною діяльністю, що стимулює розвиток мотивів і потреби до професійного зростання.

Таким чином, самореалізація правоохоронця – невід'ємний атрибут розвитку його особистості, розкриття та здійснення її потенціалів, реалізація себе у професійній діяльності, яка постає як цільовий проміжний етап у нескінченному процесі самовдосконалення, що створює нові прагнення і потреби особистості на більш високому рівні.

Список бібліографічних посилань

1. Буданов А. В. Педагогика личной профессиональной безопасности сотрудников органов внутренних дел. М. : Акад. МВД России, 1997. 133 с.
2. Твердохлебова Н. Є. Трансформації ціннісно-сислової сфери правоохоронців на етапі навчання у ЗВО зі специфічними умовами навчання. *Вісник Національного університету оборони України*. 2018. Вип. 2 (50). С. 112–118.

Отримано 26.02.2020

